

Vergaderjaar 2011–2012

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 1307

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 december 2011

Overeenkomstig de bestaande afspraken heb ik de eer u hierbij 22 fiches aan te bieden die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC).

Fiche 01: Verordening Gezondheid voor groei 2014–2020 (Kamerstuk 22 112, nr. 1294)

Fiche 02: Mededeling dubbele belasting (Kamerstuk 22 112, nr. 1295)

Fiche 03: Aanpassing rente- royaltyrichtlijn (Kamerstuk 22 112, nr. 1296)

Fiche 04: Mededeling totaalaanpak van migratie en mobiliteit (Kamerstuk 22 112, nr. 1297)

Fiche 05: Verordening kredietbeoordelaars (Kamerstuk 22 112, nr. 1298)

Fiche 06: Mededeling actieplan tegen het toenemend gevaar van antimicrobiële Resistentie (Kamerstuk 22 112, nr. 1299)

Fiche 07: Verordeningen Asiel- en Migratiefonds en Intern Veiligheidsfonds (2014–2020) (Kamerstuk 22 112, nr. 1300)

Fiche 08: Verordening Rechten en Burgerschap Programma (Kamerstuk 22 112, nr. 1301)

Fiche 09: Verordening Programma Justitie voor de periode 2014–2020 (Kamerstuk 22 112, nr. 1302)

Fiche 10: Verordening beheerplan haring ten westen van Schotland (Kamerstuk 22 112, nr. 1303)

Fiche 11: Stroomlijningspakket richtlijnen voor producten (Kamerstuk 22 112, nr. 1304)

Fiche 12: Verordening en richtlijn op het terrein van accountancy (Kamerstuk 22 112, nr. 1305)

Fiche 13: Mededeling ontwikkeling maritieme strategie voor de Atlantische Oceaan (Kamerstuk 22 112, nr. 1306)

Fiche 14: Verordening EU ondersteuning van ontmanteling van nucleaire installaties in Bulgarije, Litouwen en Slowakije

Fiche 15: Mededeling «stress tests» van kerncentrales in de Europese Unie (Kamerstuk 22 112, nr. 1308)

Fiche 16: Verordening verbod op ontvinnen van haaien (Kamerstuk 22 112, nr. 1309)

Fiche 17: Mededeling en verordeningen Horizon 2020 – kaderprogramma voor onderzoek en innovatie (Kamerstuk 22 112, nr. 1310)

Fiche 18: Verordeningen aanpassing bezoldiging en pensioenbijdrage personeel van de EU (Kamerstuk 22 112, nr. 1311)

Fiche 19: Mededeling aardobservatie «Global Monitoring for Environment and Security (GMES)» (Kamerstuk 22 112, nr. 1312)

Fiche 20: Financieringsvoorstel Europees Ontwikkelingsfonds (2014–2020) (Kamerstuk 22 112, nr. 1313)

Fiche 21: Verordening Creatief Europa (Kamerstuk 22 112, nr. 1314)

Fiche 22: Mededeling inzake versterkte solidariteit binnen de EU op het gebied van asiel (Kamerstuk 22 112, nr. 1315)

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
H. P. M. Knapen

Fiche: Verordening EU ondersteuning van ontmanteling van nucleaire installaties in Bulgarije, Litouwen en Slowakije

1. Algemene gegevens

Titel voorstel: Verordening van de Raad betreffende steun van de Unie aan de bijstandprogramma's voor de ontmanteling van nucleaire installaties in Bulgarije, Litouwen en Slowakije

Datum Commissiedocument: 24 november 2011

Nr. Commissiedocument: COM (2011) 783

Prelex:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0783:FIN:NL:PDF>

Nr. Impact Assessment Commissie en Opinie Impact Assessment Board:
Niet bekend

Behandelingstraject Raad: Kader is Euratom, behandeling in Energieraad

Eerstverantwoordelijk ministerie: Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

Rechtsbasis, besluitvormingsprocedure Raad, rol Europees Parlement, gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen

a) Rechtsbasis

Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (EURATOM), en met name artikel 203.

b) Besluitvormingsprocedure Raad en rol Europees Parlement

Gekwalificeerde meerderheid in de Raad, na raadpleging van het Europees Parlement.

c) Gedelegeerde en/of uitvoeringshandelingen

Er wordt geen comitologieprocedure voorgesteld.

2. Samenvatting BNC-fiche

– Korte inhoud voorstel

De richtlijn legt de financiële ondersteuning vast aan de lidstaten Bulgarije, Litouwen en Slowakije met betrekking tot de verdere ontmanteling van de kernenergiecentrales Kozloduy units 1 t/m 4, Ignalina units 1 en 2 en Bohunice V1 units 1 en 2. Het gaat hierbij om een bedrag van bijna 553 mln euro in lopende prijzen voor de jaren 2014 tot 2017 (voor Litouwen en Slowakije) en van 2014 tot 2020 (Bulgarije). Dit betreft een voortzetting van de huidige financiële ondersteuning voor de ontmanteling van deze reactoren.

Sluiting en ontmanteling van de reactoren is bij toetreding tot de EU vastgelegd.

Het voorgestelde bedrag moet leiden tot een dusdanig vergevorderde en irreversibele staat van ontmanteling dat herstart van de kernenergiecentrales niet meer mogelijk is.

– *Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel*
De Commissie baseert de bevoegdheid op artikel 203 van het Euratom verdrag. Dit lijkt de juiste bevoegdheid. Omdat het een exclusieve bevoegdheid van Euratom betreft, is het subsidiariteitsbeginsel niet van toepassing. Proportionaliteitsoordeel: Inhoudelijk positief

– *Implicaties/risico's/kansen*

Inhoudelijk zijn er geen benoembare implicaties/risico's/kansen.

– *Nederlandse positie en eventuele acties*

Nederland staat positief tegenover het voorstel. Het is uit het oogpunt van veiligheid van belang dat desbetreffende reactoren zo ver worden ontmanteld dat een herstart in de toekomst niet meer mogelijk is. Besluitvorming over de omvang van de voorgestelde financiële steun dient echter niet vooruit te lopen op integrale besluitvorming over het EU Meerjarig Financieel Kader 2014–2020.

3. Samenvatting voorstel

– *Inhoud voorstel*

De Commissie stelt voor om bijna 553 mln euro uit te geven aan verdere EU ondersteuning voor de al lopende ontmantelingprogramma's in Bulgarije, Litouwen en Slowakije. Deze nieuwe financiële ondersteuning is bedoeld om bij te dragen aan een verdere veilige ontmanteling van de kernenergiecentrales Kozloduy units 1 t/m 4, Ignalina units 1 en 2 en Bohunice units 1 en 2. Het is de bedoeling dat met behulp van deze fondsen de genoemde centrales in een irreversibele staat van ontmanteling komen, herstart niet meer mogelijk is en dat daarbij de belangrijkste stralingsbronnen worden geëlimineerd. Het voorstel voorziet voor Bulgarije 208 mln euro tot 2020, voor Litouwen 229 mln euro tot 2017 en voor Slowakije 114 mln euro tot 2017.

Om in aanmerking te komen voor financiële ondersteuning moeten de drie lidstaten aan de volgende condities voldoen:

- De EU regelgeving voor nucleaire veiligheid en management van radioactief afval volledig implementeren op 1 januari 2014;
- Een wettelijk kader creëren om nationale financiële middelen te genereren opdat de ontmanteling voltooid kan worden. Op deze wijze kunnen de lidstaten in de toekomst hun financiële verantwoordelijkheden op dit gebied overnemen;
- De bijgestelde ontmantelingsplannen moeten naar de Commissie worden gestuurd. Deze zijn de basis voor het monitoringsproces van de Europese Unie.

Bij toetreding tot de EU, hebben deze drie landen zich verplicht om de genoemde kernenergiecentrales te sluiten en te ontmantelen. Ondertussen zijn de centrales weliswaar gesloten maar de ontmanteling is nog niet zo ver doorgevoerd dat een irreversibele toestand is bereikt.

De EU heeft zichzelf destijds geëngestaan tot financiële ondersteuning bij de ontmanteling als teken van Europese solidariteit. De voorgestelde 553 mln euro komt bovenop de al eerder toegezegde fondsen. De totale financiële ondersteuning van de EU aan de drie lidstaten t/m 2013 komt op al op 2 847,8 mln euro (1 367 mln euro voor Litouwen, 613 mln euro voor Slowakije, 867,8 mln euro voor Bulgarije).

– *Impact assessment Commissie*

Er is een impact assessment gemaakt voor de volgende drie opties:

- geen verdere EU ondersteuning na 2013;
- een voortzetting van de bestaande ondersteuning inclusief maatregelen voor de energiesector;
- een voortzetting van EU ondersteuning maar dan alleen voor ontmanteling.

De impact assessment heeft aangetoond dat alleen de derde optie leidt tot ontmanteling waarbij een irreversibele toestand wordt bereikt, terwijl tegelijkertijd de transitie tot een volledige financiering van de ontmanteling door de lidstaat zelf wordt ondersteund. Bulgarije, Litouwen en Slowakije schatten de benodigde kosten overigens hoger in dan de Commissie en stellen over onvoldoende aanvullende financiële middelen voor ontmanteling te beschikken.

4. Bevoegdheidsvaststelling en subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

a) Bevoegdheid

De Commissie baseert deze bevoegdheid van de EU op artikel 203 van het Euratom verdrag.

b) Subsidiariteits- en proportionaliteitsoordeel

Subsidiariteitsoordeel: niet van toepassing

Het voorstel is strikt genomen niet onderworpen aan de subsidiariteits-toets. Nederland heeft geen bezwaar tegen ondersteuning op EU-niveau mede uit oogpunt van veiligheidsoverwegingen.

Proportionaliteitsoordeel: positief

De Commissie is van oordeel dat deze financiering van belang is om voortgang te boeken met de ontmanteling van deze reactoren tot een irreversibele toestand. Uit het oogpunt van bescherming van mens en milieu tegen de effecten van straling is voortgang bij de ontmanteling gewenst. Nederland kan zich hier in vinden, zonder daarbij vooruit te lopen op de hoogte van de financiële steun.

c) Nederlands oordeel over de voorstellen op het gebied van gedeelde en/of uitvoeringshandelingen: Niet van toepassing

5. Financiële implicaties, gevolgen voor regeldruk en administratieve lasten

– Consequenties EU-begroting

Het totale bedrag wat voor de drie landen in de periode 2014–2020 moet worden gevonden is 552 947 mln euro in lopende prijzen. Op basis van de BNI-sleutel voor de EU-afdrachten komt dit neer op een bedrag van 27,6 mln euro voor Nederland.

– Financiële consequenties (incl. personele) voor rijksoverheid en/of decentrale overheden: geen

– Financiële consequenties (incl. personele) voor bedrijfsleven en burger: geen

– Gevolgen voor regeldruk/administratieve lasten voor rijksoverheid, decentrale overheden, bedrijfsleven en burger: geen

6. Implicaties juridisch

– Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving en/of sanctionering beleid (inclusief toepassing van de lex silencio positivo): Geen

– Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen), dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid: Geen

– Wenselijkheid evaluatie-/horizonbepaling: Geen

7. Implicaties voor uitvoering en handhaving

- a) *Uitvoerbaarheid*: Geen implicaties voor Nederland
- b) *Handhaafbaarheid*: Geen implicaties voor Nederland

8. Implicaties voor ontwikkelingslanden

Geen

9. Nederlandse positie

Nederland is het inhoudelijk eens met het voorstel van de Commissie. Het betreft hier oude «Sovjet» reactoren, waarvan bij de toetreding tot de EU is afgesproken dat ze gesloten en ontmanteld moeten worden. De desbetreffende lidstaten kunnen de ontmanteling zelf niet opbrengen maar sluiting van deze centrales is uit het oogpunt van veiligheid en gezien de mogelijke grensoverschrijdende effecten in geval van een nucleaire ramp van belang. Tot en met 2013 heeft de Europese Unie al 2848 mln euro bijgedragen aan de ontmanteling.

De sluiting van de kernenergiecentrales maakt Litouwen, Slowakije en Bulgarije voor een deel afhankelijk van import van buitenlandse energie. Tijdens de gascrisis van 2009 waren de gevolgen hiervan in deze landen dan ook goed merkbaar. Toch werden de al gesloten kernenergiecentrales toen niet opnieuw opgestart hoewel deze intentie op politiek niveau wel degelijk werd en wordt geuit. Heropening van deze oude en relatief gevaarlijke kerncentrales (bijvoorbeeld om elektriciteitstekorten op te vangen) is dus, hoewel in strijd met de toetredingsafspraken nog niet geheel uit te sluiten. De mogelijkheid blijft daarmee aanwezig dat Duitsland zijn kerncentrales sluit en dat oude onveilige kerncentrales in de genoemde lidstaten opnieuw in gebruik worden genomen om tekorten op te vangen. Uit het oogpunt van veiligheid is het daarom nu van belang dat deze kernenergiecentrales zover worden ontmanteld dat een onomkeerbare staat wordt bereikt waarbij herstart niet meer mogelijk is.

Relatie met het MFK

De genoemde bedragen in het voorstel van de Commissie zijn onderdeel van het Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2014–2020. Het kabinet hecht eraan dat bij de bespreking van dit voorstel niet vooruit wordt gelopen op de integrale besluitvorming betreffende het MFK. De beleidsmatige inzet van Nederland bij de ondersteuning door de EU bij de ontmanteling van de genoemde nucleaire installaties zal ondersteunend moeten zijn aan de Nederlandse inzet in de MFK-onderhandelingen. De Nederlandse inzet in de MFK-onderhandelingen is een substantiële vermindering van de Nederlandse afdrachten aan de EU en een hervormde begroting die is toegespitst op de prioriteiten van dit decennium. Binnen dit kader blijft vanzelfsprekend de ruimte bestaan om op de inhoud actief in te spelen op het verloop van de onderhandelingen over voorliggend voorstel.